

KESKKONNAAMET

Veemajanduskavad ja meetmete rakendamine

Jäned
13.05.2019

Veemajandus

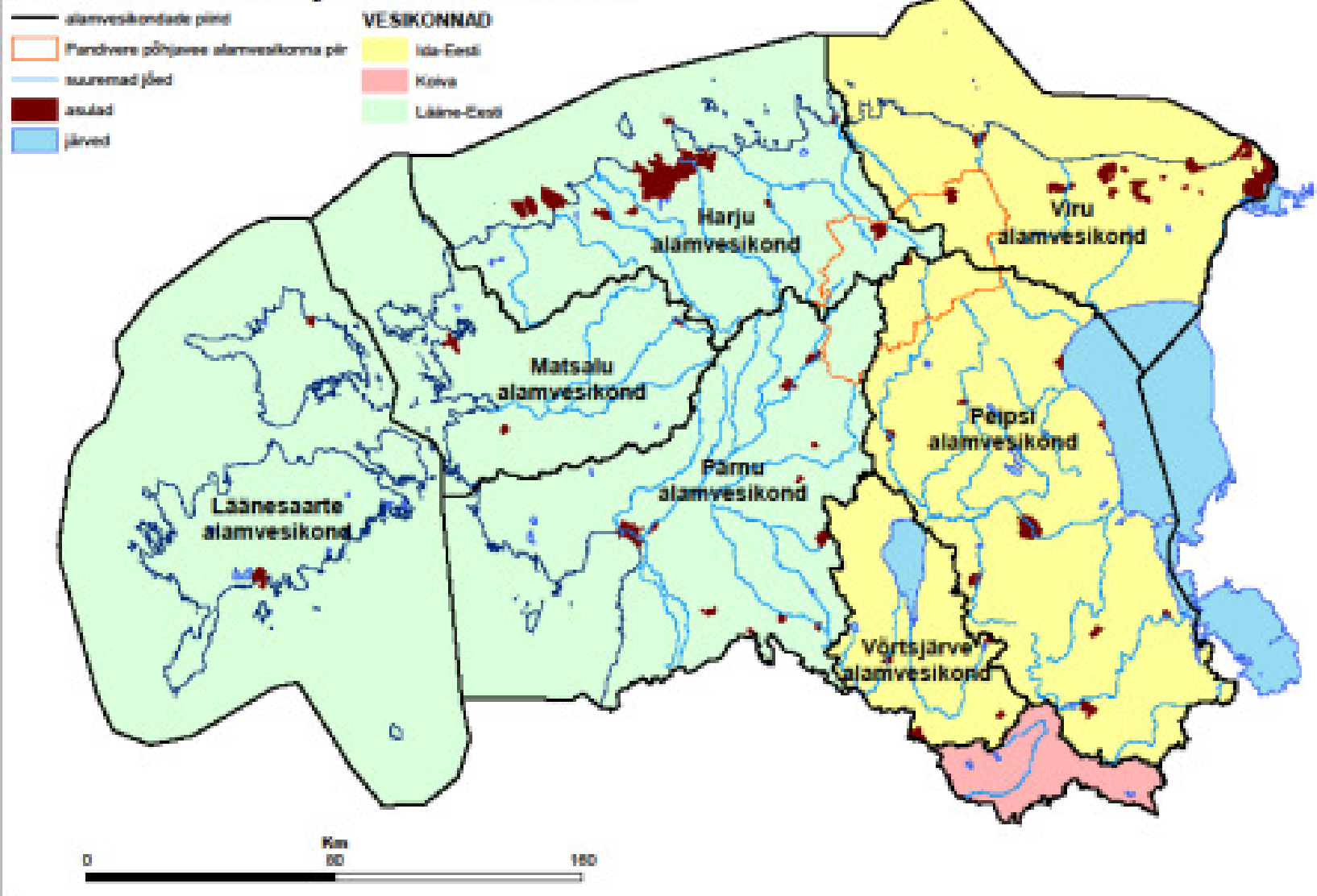

Kõikide vete hea seisundi saavutamine ja säilitamine

- EL Veepoliitika Raamdirektiiv (2000/60/EÜ) näeb ette valgalapõhise veemajanduse korraldamise
- Liikmesriigid määratlevad oma territooriumil vesikonnad, koostatakse vesikondade veemajanduskavad ja viiakse ellu veemajanduskavade meetmeprogrammides planeeritud meetmed
- Veeseadus peatükk 1_1
  - Keskkonnaeesmärgid, vee kasutamise ja kaitse kavandamine ning korraldamine

Valgala: maa-ala, millelt kogu äravoolav pinnavesi voolab ojade, jõgede või järvede kaudu ühes jõesuudmes merre (VeeS)

Eesti vesikonnad ja alamvesikonnad

Veemajanduskava

- Ida-Eesti, Lääne-Eesti ja Koiva vesikondade VMK-d ja meetmeprogramm **2015-2021** kinnitati VV poolt 07.01.2016.

<https://www.envir.ee/et/eesmargid-tegevused/vesi/veemajanduskavad>

- Keskkonnanäesmärkide paremaks saavutamiseks on koostatud meetmeprogrammi rakendamise tegevuskavad

2016-2017 (KeM kk nr 1-2/16/807; 22.08.2016)

2018-2019 (KeM kk nr 1-2/17/1060; 20.10.2017)

<https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/veemajanduskavad>

- KeA koostab iga-aastaselt ülevaate tegevuskava meetmete rakendamisest ning esitab selle KeM-ile ja VMK komisjonile

<https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/veemajanduskavad/ulevaated>

Avaleht > Eesmärgid, tegevused > Vesi > Veemajanduskavad > Veemajanduskavad 2015-2021

Pinnavesi

Põhjavesi

Veemajanduskavad

Ühisveevärk ja -kanalisatsioon

Reovesi ja reoveekogumisalad

Reoveesette taaskasutus

Saastetasu asenda >

Veemajanduskavad 2015-2021

Veemajanduskavad koostatakse iga kuue aasta tagant selleks, et saada põhjalik ülevaade Eesti veekogude seisundist ning planeerida tegevusi jõgede, järvede ja rannikuvee ning mere seisundi parandamiseks.

2013. aasta seisuga oli 62% Eesti pinnaveekogumitest heas või väga heas seisundis. Ülejäänud 38% veekogumil on keskkonnaeesmärgid seega veel saavutamata ning tuleb teha jõupingutusi nende seisundi parandamiseks.

Vee seisundit ohustavad peamiselt fosfori- ja lämmastikuühendid, mis satuvad vette asulate reoveepuhastitist, metsast ja põllumaalt. Need toitained panevad meie veekogudes taimestiku kasvama ja veekvaliteet halveneb nii vee-elustiku kui ka vett kasutavate inimeste jaoks. Paljud jõed aga kannatavad paisude tõttu, sest kalad, kes sigimisperioodil liiguvad piki jõge üles ja alla, ei saa kuidagi paisudest mööda. See halvendab nii meie rannikuvee kui ka maismaal olevate jõgede-järvede kalavarusid.

Veemajanduskavades ja meetmeprogrammis olevaid suuniseid ja piiranguid tuleb arvestada planeeringutes ja arengukavades ning keskkonnalubade andmisel.

Kehtivad veemajanduskavad (perioodiks 2015-2021) Kinnitatud Vabariigi Valitsuse protokollilise otsusega 07.01.2016.

1. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava

- Lisa 5

2. Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava

- Lisa 5

3. Koiva vesikonna veemajanduskava

- Lisa 5

- VMK Lisa 2 (see on kõikidel veemajanduskavadel ühtne)

- VMK Lisa 3 (see on kõikidel veemajanduskavadel ühtne)

> Meetmeprogramm

- Lisa 1

- Lisa 2

Kus täna oleme - mittehea seisundi põhjus → eesmärgi saavutamine

➤ Rändetõkked

- ✓ olulistel jõgedel rändeteede avamine

➤ Toitained, ohtlikud ained – nõuetele mittevastavus

- heitvesi punktallikatest, sh reoveepuhastitest, asulate sademevesi, prügilate nõrgvesi, jääkreostusalade saastunud vesi...

- ✓ reoveepuhastite nõuetekohane töö, saastunud alade korrastamine...

- keskkonnanõuetele mitte vastav tegevus põllumajanduses, maaparandus, nitraaditundlik ala, kanaliseerimata piirkonnad...

- ✓ mõistlik väetiste kasutamine, farmide korrastamine, omapuhastid...

➤ Põhjaveevõtt suurtes kogustes, põhjavee ringi pumpamine (kaevandusalad), ohtlikud ained

- ✓ säästvad tehnoloogiad (Ida-Virumaa)

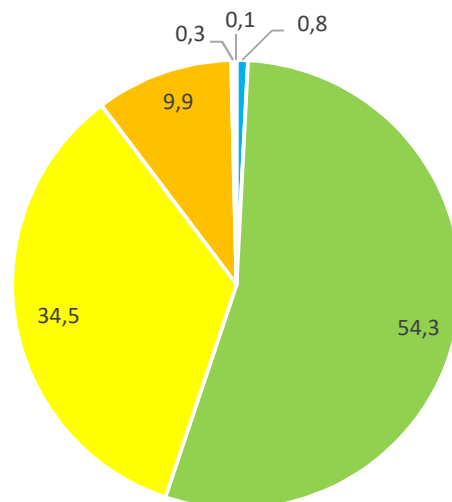

Näiteid

Pinnaveekogumite koondseisundi hinnang 2017 KAUR andmetel

Vähemalt heas seisundis on 55% pinnaveekogumitest

■ Väga hea seisund ■ Hea seisund ■ Kesine seisund ■ Halb seisund ■ Väga halb seisund ■ Hindamata

Vahehinnang on antud 750 pinnaveekogumi kohta, millest 556 on looduslikud, 148 tugevasti muudetud ja 43 tehisveekogumid. Seireandmete põhjal on KAUR poolt koostatud pinnaveekogumite vahehinnangu kohaselt väga heas seisundis 6, heas 407, kesises 259, halvast 74 ja väga halvast 2 kogumit (*kinnitatud VMK komisjonis 12.12.2018*)

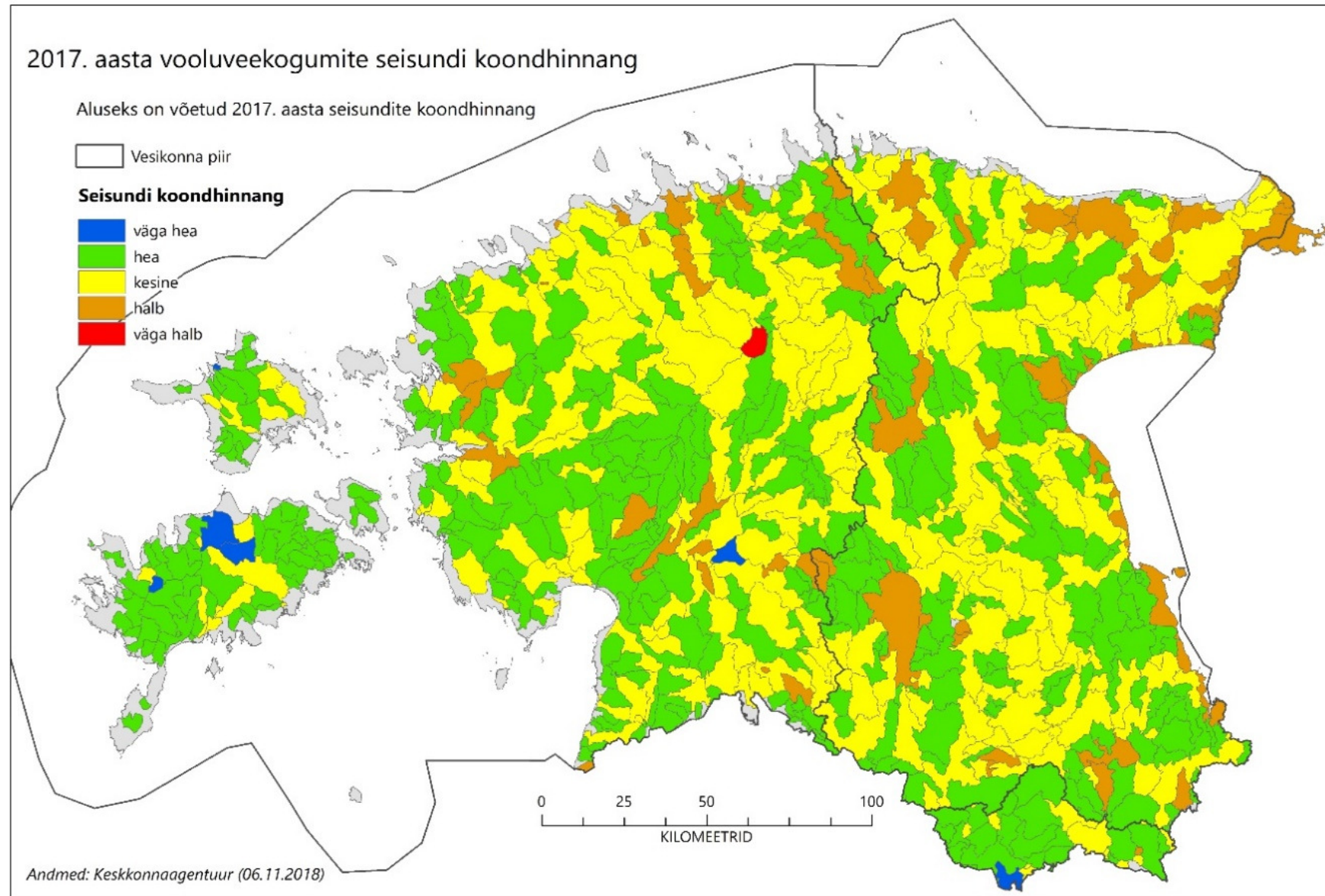
2017. aasta vooluveekogumite seisundi koondhinnang

Aluseks on võetud 2017. aasta seisundite koondhinnang

 Vesikonna piir

Seisundi koondhinnang

- väga hea
- hea
- kesine
- halb
- väga halb

Andmed: Keskkonnaagentuur (06.11.2018)

Põhjaveekogumite seisundi hinnangud

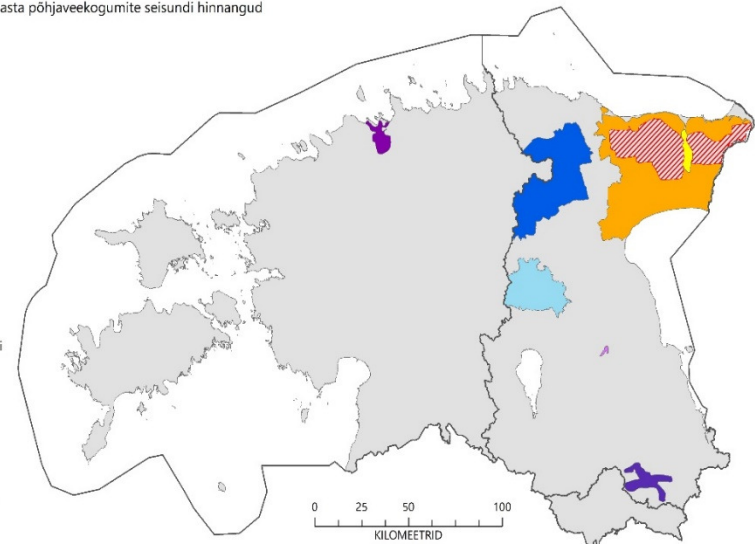

Halvas seisundis põhjaveekogumid:
Ordoviitsiumi Ida-Viru,
Ordoviitsiumi Ida-Viru põlevkivibasseini,
Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere Ida-Eesti,
Siluri-Ordoviitsiumi Adavere-Põltsamaa,
Kvaternaari Meltsiveski,
Kvaternaari Männiku-Pelguranna,
Kvaternaari Võru,
Kvaternaari Vasavere.

Halva seisundiga põhjaveekogumid veemajandusperioodil 2015-2021

Aluseks on võetud 2013. aasta põhjaveekogumite seisundi hinnangud

- Vesikonna piir
- Halb keemiline ja koguseline seisund**
  - Ordoviitsiumi Ida-Viru põlevkivibasseini põhjaveekogum
- Halb keemiline seisund**
  - Kvaternaari Vasavere põhjaveekogum
  - Kvaternaari Võru põhjaveekogum
  - Kvaternaari Männiku-Pelguranna põhjaveekogum
  - Kvaternaari Meltsiveski põhjaveekogum
  - Siluri-Ordoviitsiumi Adavere-Põltsamaa põhjaveekogum
  - Siluri-Ordoviitsiumi Pandivere põhjaveekogum
  - Ordoviitsiumi Ida-Eesti vesikonnas
  - Ordoviitsiumi Ida-Viru põhjaveekogum

Andmed: OÜ Hartal projekt (2014)

VMK koostamisel hinnati 39-st põhjaveekogumist halvas üldseisundis olevaks 8. Põhjaveekogumite seisundite hindamine toimub iga kuue aasta järel.

Avaleht > Eesmärgid, tegevused > Vesi > Pinnavesi > Veekogumite...

Esita aruanne Veekasutus Väljaanded & ülevaated Hüdroloogia **Pinnavesi** Põhjavesi Keskkonnanäitajad Teemakaardid Infograafikud >

- > Pinnavee seisund
- > Pinnaveekogumite moodustamise kord ja nende pinnaveekogumite nimestik, mille seisundiklass tuleb määrata...
- > Veekasutus
- > Veekogumite seisundiinfo
- > Veekogumite seisundi kaardid
- > Jõgede ärakande koormused

Veekogumite seisundiinfo

2016

- ◆ Seletuskiri 2016
- ◆ Veekogumite koondseisund 2016
- ◆ Tööriista ESTMODEL7 abil antud vooluveekogumitesse jõudva vee üldfosfori (Püld) ja üldlämmastiku (Nüld) sisalduse hinnangud (2011 vooluhulga andmete põhjal)
- ◆ Eesti vooluveekogumite hüdro-morfoloogilise seisundi 2016.a ajakohastatud hinnang
- ◆ Eesti maismaa seisuveekogumite hüdro-morfoloogilise seisundi 2016.a ajakohastatud hinnang

Seisundi hinnangud on kinnitatud veemajanduskomisjoni poolt 06.09.2017.

2015

- ◆ Seletuskiri 2015
- ◆ Veekogumite koondseisund 2015
- ◆ Tööriista ESTMODEL7 abil antud vooluveekogumitesse jõudva vee üldfosfori (Püld) ja üldlämmastiku (Nüld) sisalduse hinnangud (2011 vooluhulga andmete põhjal)
- ◆ Eesti vooluveekogumite hüdro-morfoloogilise seisundi 2015.a ajakohastatud hinnang
- ◆ Eesti maismaa seisuveekogumite hüdro-morfoloogilise seisundi 2015.a ajakohastatud hinnang

Seisundi hinnangud on kinnitatud veemajanduskomisjoni poolt 17.11.2016.

2014

- ◆ Seletuskiri 2014
- ◆ Veekogumite koondseisundid 2014
- ◆ Tööriista ESTMODEL7 abil antud vooluveekogumitesse jõudva vee üldfosfori (Püld) ja üldlämmastiku (Nüld) sisalduse hinnangud (2011 vooluhulga andmete põhjal)

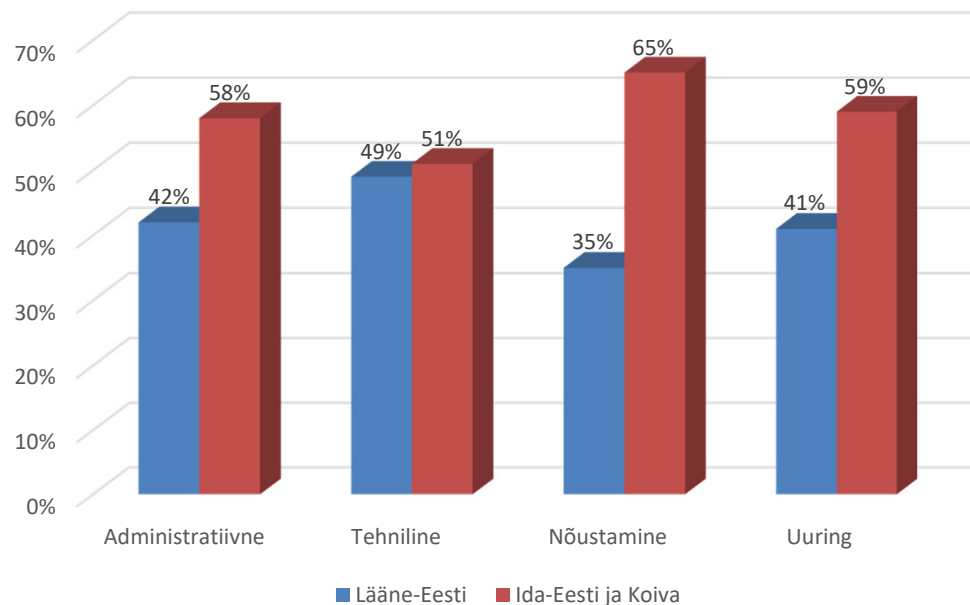
Pinnaveekogumite seisundiinfo

Meetmed ja rakendamine

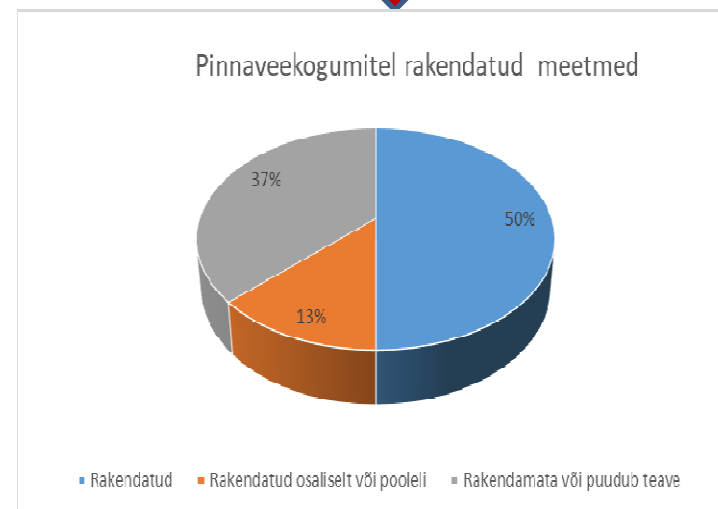
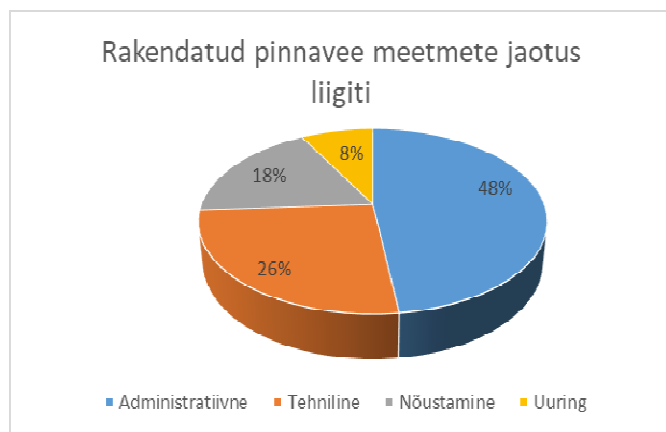
- Pinnaveemeetmed ja põhjaveemeetmed
- Kogumipõhised ja vesikonnaülesed meetmed
- Meetmed liigiti: administratiivsed, tehnilised, uuringud, nõustamine
- *Rakendamine*
  - Pinnavesi – kavandatud meetmetest rakendatud või tegevused pooleli (alustatud) – 47%
  - Põhjavesi – kavandatud meetmetest rakendatud või tegevused pooleli (alustatud) – 63%

Rakendatud pinnavee meetmed (2018)

Pinnavee meetmete rakendamine

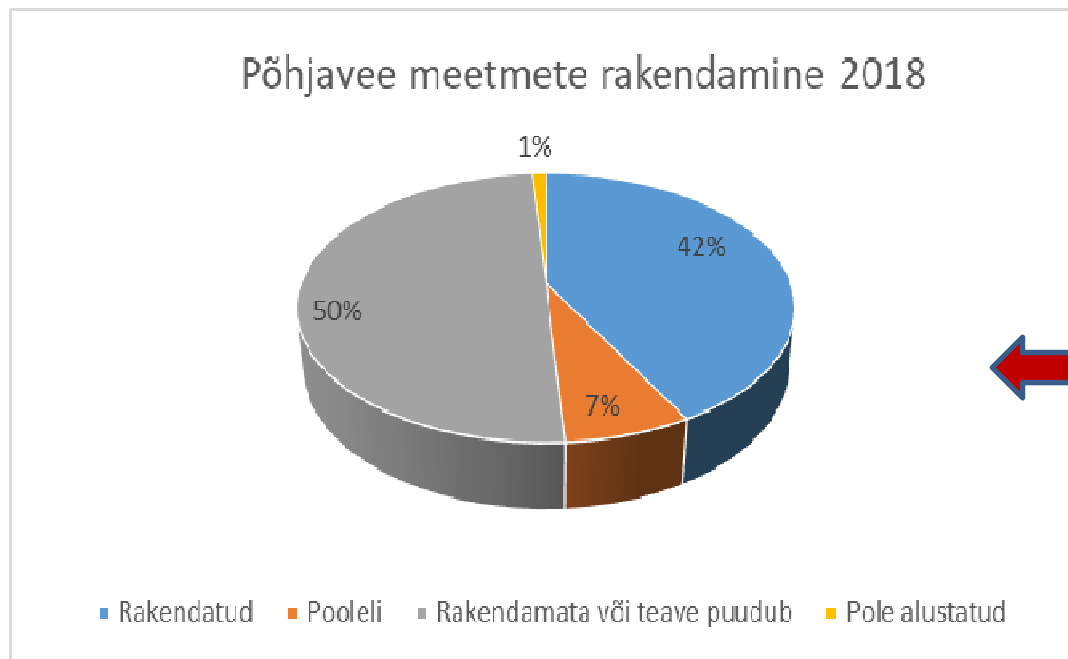

2018. aastal pinnaveekogumitel rakendatud meetmed (protsent näitab tegevuskavas 2018-2019 planeeritud meetmete rakendamise osakaalu)

Rakendatud põhjavee meetmed (2018)

2018. aastal põhjaveekogumitel rakendatud meetmed (protsent näitab tegevuskavas 2018-2019 planeeritud meetmete osakaalu)

Uus VMK periood

Ette valmistamisel on uue perioodi 2021-2027 VMK materjalid, vastav info KeM kodulehel

<https://www.envir.ee/et/veemajanduskavad>

Praegu toimuvad vesikonna tunnuste analüüsi, vesikonda mõjutavast koormusest ülevaate, mida inimtegevus avaldab pinna- ja põhjaveele, ning veekasutuse majandusanalüüsi koostamise kuus kuud kestev avalik väljapanek koos avalike aruteludega maakonnakeskustes.

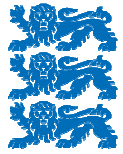
Jänijõgi

ÖSE VMK 2010	ÖSE 2012	ÖSE 2013	ÖSE 2014	ÖSE 2015	ÖSE 2016	ÖSE 2017	KESE VMK 2013-2016	KOOND-SEISUND VMK 2010	KOOND-SEISUND 2012	KOOND-SEISUND 2013	KOOND-SEISUND 2014	KOOND-SEISUND 2015	KOOND-SEISUND 2016	KOOND-SEISUND 2017	KOOND-SEISUND EESMÄRK VMK 2021
hea	kesine	kesine	kesine	kesine	kesine	kesine	hea	hea	kesine	kesine	kesine	kesine	kesine	kesine	hea

ÖSE hinnangud on aastatel 2014, 2015 ja 2016 hinnatud KAUR poolt usaldusväärseks (on olnud seires)

ÖSE MITTE HEA ELEMENT 2014	ÖSE MITTE HEA NÄITAJA 2014	ÖSE MITTE HEA PÕHJUS 2014	ÖSE MITTE HEA ELEMENT 2015	ÖSE MITTE HEA NÄITAJA 2015	ÖSE MITTE HEA PÕHJUS 2015	ÖSE MITTE HEA ELEMENT 2016	ÖSE MITTE HEA NÄITAJA 2016	ÖSE MITTE HEA PÕHJUS 2016
FYKE, KALA	N-üld, JKI	paisud (s.h koprapaisud)	FYKE	N-üld	Toitained	FYKE	N-üld	Toitained

JÄNIJÕE meetmed	Rakendaja
Veekogude kaldavööndis toitaineid siduva taimestikuga kaetud hooldatavate puhervööndite rajamine ja/või säilitamine toitainete ärakande minimeerimiseks haritaval maal	omanik
Veeseaduses väetiste kasutamisele seatud nõuete täitmise järelevalve, täiendav väärkasutamise kontroll (järelevalve tõhustamine)	KKI
Põllumajandustootjate (maaharijate) koolitamine teadlikkuse tõstmiseks ja keskkonnasäästliku tootmise edendamiseks.	KeA, PõM
Tõhusate väetamistehnoloogiate kasutuselevõtt	omanik
Toitainete bilansi koostamise alane nõustamine põllumajandustootjatele	KeM, PõM
Talvine taimkate haritaval maal	omanik
Viljavahelduse jälgimine haritaval maal	omanik
Sõnnikuhoidlate olemasolu ja keskkonnanõuetele vastavuse kontroll	KKI
Loomapidajate nõustamine teadlikkuse tõstmiseks ja keskkonnasäästliku tootmise edendamiseks (s.h hea põllumajandustava juurutamiseks)	KeA, PõM
Suurfarmide keskkonnakompleksloa nõuete üle vaatamine ja vajadusel karmimate nõuete seadmine	KeA
Täiendav keskkonnanõuete (pinna- ja põhjavee kaitse meetmed) täitmise järelevalve loomakasvatushoonetes	KKI
Eesvoolude hoiutööd (voolutakistuste eemaldamine, voolusängide puhastamine ristust ja settest, eesvoolude kallaste korrashoid)	PMA, omanik
Eesvooludel kavandatud keskkonnameetmete (settebasseinid, lodud) rajamine põllumajandusmaal	PMA, omanik
Keskkonnameetmete planeerimise alane koolitus, nõustamine, infomaterjalid (maaparandussüsteemide projekteerijatele)	PMA, KeA
Nõuetele mittevastavate heitvee väljalaskude kindlakstegemine, loastamise või likvideerimise nõuete seadmine	KOV, KKI
Reovee kohtkäitluse eeskirja koostamine ja kehtestamine	KOV
Reovee kohtkäitluse eeskirja täitmise järelevalve	KOV, KKI
Nõustamine nõuetekohaseks reovee käitluseks	KOV, KeA
Järelevalve veeseaduse § 24 nõuete (reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasse juhtimise nõuded) täitmise üle	KOV, KKI
Reovee kohtkäitluse korrastamine (reovee kogumine või väikepuhasti rajamine toitainete koormuse vähendamiseks)	omanik

KESKKONNAAMET

Täna kuulamast

Milvi Aun
Vee peaspetsialist
Keskkonnaamet
www.keskkonnaamet.ee